

УДК 65. 018: (477)

Ткаченко А. М.

alla0676128584@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1823-2579

*д.е.н, професор, завідувач кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності,*

Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

Колесник Е. О.

eleonorakolesnik889@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3586-1938

аспірант,

Класичний приватний університет, м. Запоріжжя

ВПЛИВ АНТИДЕМПІНГОВИХ ТА ЗАХИСНИХ ЗАХОДІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. У статті акцентовано на значимості конкурентоспроможності у забезпеченні життєдіяльності підприємств. Здійснено порівняльний аналіз змін позицій України у рейтингу ТОП-10 країн-лідерів на світовому ринку металопродукції. Обґрунтовано, що визначальними чинниками впливу на конкурентоспроможність експортнозалежних підприємств є антидемпінгові та захисні заходи на світовому ринку. Здійснено комплексне дослідження впливу антидемпінгових та захисних заходів на конкурентоспроможність металургійних підприємств в умовах підвищення ЄС амбіційності до скорочення вуглецевого сліду виробництва металопродукції. Поглиблено аналітичний апарат з оцінювання впливу антидемпінгових та захисних заходів на конкурентоспроможність металургійних підприємств. Акцентовано, що Україна разом з усім цивілізованим світом прийняла на себе зобов'язання з імплементації європейського екологічного законодавства, приєдналася до Зеленого кліматичного фонду Green Climate Fund та визначила Національний вуглецевий внесок відповідно до вимог Паризької кліматичної угоди. Наголошено на очікуваному введенні в найближчі роки Європейською комісією Carbon border adjustment. Встановлено пагубний вплив на конкурентоспроможність металургійних підприємств запровадження ЄС екологічного мита - Carbon border adjustment. Здійснено компаративний аналіз ефекту запровадження Carbon border adjustment для ЄС та України. Розглянуто запропоновані Європейською комісією формати Carbon border adjustment. Обґрунтовано, що запровадження Carbon border adjustment не прискорюватиме, а гальмуватиме процес декарбонізації, оскільки обсяги капітальних інвестицій виробників сталі можуть суттєво скоротитись, що в підсумку і призведе до втрати їх конкурентоспроможності. Наголошено, що запровадження Carbon border adjustment не обмежиться секторіальними наслідками, а й матиме суттєвий вплив на економіку України в цілому. Визначено арсенал дієвих заходів щодо його пом'якшення, запровадження якого у вітчизняній практиці дозволить приймати ефективні та оптимальні управлінські рішення щодо збереження позицій вітчизняних металургійних підприємств у ТОП-10 країн-лідерів з виробництва металопродукції.

Ключові слова: антидемпінгові заходи, захисні заходи, конкурентоспроможність підприємств, «вуглецевий бар'єр».

Tkachenko Alla

alla0676128584@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1823-2579

*Doctor of Economics, Head at the Department of Entrepreneurship,
Trade and Exchange Activities,*

“Zaporizhzhia Polytechnic” National University, Zaporizhzhia

Kolesnik Eleonora

eleonorakolesnik889@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3586-1938

Postgraduate, Classic Private University, Zaporizhzhia

INFLUENCE OF ANTI-DUMPING AND PROTECTIVE MEASURES ON THE COMPETITIVENESS OF METALLURGICAL ENTERPRISES

Abstract. The article emphasizes the importance of competitiveness in ensuring the viability of enterprises. A comparative analysis of changes in Ukraine's position in the TOP-10 ranking of leading countries in the world market of metal products is carried out. It is substantiated that the determining factors influencing the competitiveness of export-depen-

dent enterprises are anti-dumping and protective measures on the world market. A comprehensive study of the impact of anti-dumping and safeguard measures on the competitiveness of metallurgical enterprises in terms of increasing the EU's ambition to reduce the carbon footprint of metal products is provided. The analytical apparatus for assessing the impact of anti-dumping and safeguard measures on the competitiveness of metallurgical enterprises is deepened. It is emphasized that together with the whole civilized world, Ukraine has undertaken to implement European environmental legislation, joined the Green Climate Fund and determined the National Carbon Contribution in accordance with the requirements of the Paris Climate Agreement. Emphasis is placed on the expected introduction of Carbon border adjustment by the European Commission in the coming years. The detrimental effect on the competitiveness of metallurgical enterprises of the introduction of the EU Carbon border adjustment is described. A comparative analysis of the effect of Carbon border adjustment for the EU and Ukraine is performed. The Carbon border adjustment formats proposed by the European Commission are considered. It is justified that the introduction of Carbon border adjustment will not accelerate but slow down the decarbonization process, as the capital investment of steel producers can be significantly reduced, which will ultimately lead to a loss of their competitiveness. It is emphasized that the introduction of Carbon border adjustment will not be limited to sectoral consequences, but will have a significant impact on the economy of Ukraine as a whole. An arsenal of effective measures to mitigate it is identified, the introduction of which in domestic practice will allow to make effective and optimal management decisions to maintain the position of domestic metallurgical enterprises in the TOP-10 leading countries in the production of metal products.

Key words: anti-dumping measures, protective measures, enterprise competitiveness, "carbon border".

JEL Classification: B41

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-29-13>

Постановка проблеми. Сьогодні Україну загально-визнано металургійним нетто-експортером, оскільки після тривалих років аутсайдерства вона увійшла до ТОП-10 країн-лідерів з виплавки сталі і виробництва чавуну та займає друге місце серед країн СНД [1].

Натомість утримати конкурентні позиції на світовому ринку металопродукції за умов утворення сталевого профіциту, збільшення конкурентного напруження та формування специфічних форм конкурентної боротьби з кожним днем стає все складніше. Вирішення цієї проблеми можливе лише за філігранного дослідження чинників впливу на конкурентоспроможність вітчизняних металургійних підприємств, серед яких чи не найважливіше місце, займають антидемпінгові і захисні заходи [2, с. 154], оскільки запровадження будь-яких з них безперечно впливає на формування цін на світовому ринку, його кон'юнктуру, отримання доходу та інвестування сталого розвитку підприємств металургії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення конкурентоспроможності металургійних підприємств на перший погляд є далеко не новими та досить широко висвітлені в працях вітчизняних науковців та аналітиків. Зокрема, в працях Амоши О.І., Бердинських А., Григоренко Ю., Зінченко С., Каленкова О., Кузнецького С., Нікіфорова В.А., Резнікова А.С., Хоменко Я.В. та ін. Однак з постійними трансформаційними змінами в економіці вони не втрачають своєї актуальності. Так, з трансформацією до низьковуглецевої економіки ні в кого не виникає сумнівів щодо необхідності подальшого розгляду питань з конкурентоспроможності металургійних підприємств, оскільки очікуване запровадження ЄС екологічного мита – СВАМ (*Carbon border adjustment*) є суттєвою загрозою втрати конкурентних позицій України в ТОП-10 країн-лідерів з експорту металопродукції. І насамперед, з наступних причин:

– *по-перше*, СВАМ є великим стресом для металургійного бізнесу;

– *по-друге*, політика декарбонізації металургійної промисловості в ЄС стартувала ще у 2000 р., коли

вперше був презентований проект системи торгівлі квотами EU ETS. Тож, європейська металургія мала понад двадцять років для адаптації. За цей час активно впроваджувались «чисті» технології виробництва та розвивалися електросталеплавильні потужності. Металургійні ж підприємства України втратили цей час, тож до тепер характеризуються істотним технологічним відставанням і підвищеною енергоємністю, зношеним устаткуванням та морально застарілими технологіями, а отже, конкурувати з практично стовідсотково роботизованою «чистою» металургією країн ЄС їм досить складно;

– *по-третє*, вітчизняні металурги до тепер не винайшли власного «рецепту» декарбонізації та й запровадити його найближчим часом за дефіциту інвестицій досить складно [3, с. 3].

Тож, забезпеченість конкурентоспроможності вітчизняних металургійних підприємств наразі залежить від їх швидкого пристосування до нових умов, пошук шляхів здійснення якого, саме і актуалізує обрану для дослідження тематику.

Мета статті. Дослідження впливу антидемпінгових та захисних заходів на конкурентоспроможність металургійних підприємств в умовах підвищення ЄС амбіційності до скорочення вуглецевого сліду виробництва металургійної продукції.

Виклад основного матеріалу досліджень. Зростання в останні роки концентрації виробництва, сталеплавильних потужностей, споживання й експорт металопродукції в десятки країн-лідерах з виплавки металу, частка яких у світовому випуску сталі перевищує 80%, засвідчують загострення конкуренції у світовій металургії [4, с.17]. Натомість Україні вдалося після тривалих років аутсайдерства увійти до ТОП-10 країн-лідерів з виплавки сталі і виробництва чавуну та зберегти свої позиції до нині, про що переконливо свідчать дані табл. 1.

Центром світової металургії, як свідчать дані табл.1. наразі є країни Азії. Традиційні ж металургійні регіони, такі як ЄС, СНД та Північна Америка – дещо

Динаміка змін позицій у рейтингу ТОП-10 країн-лідерів на світовому ринку металопродукції протягом 2014–2018 рр. (млн. т) [5]

Країни-виробники	Роки									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	млн. т	позиція в рейтингу	млн. т	позиція в рейтингу	млн. т	позиція в рейтингу	млн. т	позиція в рейтингу	млн. т	позиція в рейтингу
Китай	822,3	1	803,8	1	808,4	1	831,7	1	807,8	1
Японія	110,7	2	105,1	2	104,8	2	104,7	2	104,8	2
Індія	87,3	3	89,0	3	95,5	3	101,5	3	95,5	3
США	88,2	4	78,8	4	78,5	4	81,6	4	78,5	4
РФ	71,5	5	70,9	5	70,5	5	71,5	5	70,5	5
Південна Корея	71,5	6	69,7	6	68,6	6	71,0	6	68,6	6
Німеччина	42,9	7	42,7	7	42,0	7	43,3	7	42,1	7
Туреччина	34,0	9	31,5	9	33,2	8	37,5	8	33,2	8
Бразилія	33,9	8	33,2	8	31,3	9	34,4	9	31,3	9
Україна	27,2	10	23,0	10	24,2	10	21,3	12	24,2	10

втрапили свої позиції внаслідок як азіатсько-китайської «експансії», так і запровадження на світовому ринку металопродукції антидемпінгових та захисних заходів. Не стала виключенням і Україна. Експортна орієнтація металургійної галузі зробила її залежною від кон'юнктури світового ринку металопродукції, а отже, і від антидемпінгових та захисних заходів.

Так, падіння споживання металопродукції на ключових для України ринках (Євросоюз, Туреччина та ін.), зниження цін на металопродукцію, дисбаланс між цінами на брухт і ЗРС на світовому ринку та існуючий протекціонізм за оцінками GMK Center в 2019 році коштували вітчизняній металургії у \$2,2 млрд. Лише падіння споживання сталі та цін на ключових для України ринках спричинило збитки на рівні близько \$1,8 млрд. Натомість це ринковий фактор. Він зрозумілий, оскільки галузь циклічна, і раз на 5–7 років на ринку спостерігаються спади. Металургійні підприємства до цього готові. Але коли на період ринкових спадів припадає ще й посилення тиску антидемпінгових та захисних заходів, вітчизняна металургія відчуває це більш болуче [6].

Яскравим прикладом тому є запровадження урядом США захисного заходу у вигляді мита на імпорт металопродукції у розмірі 25%, який (як здається на перший погляд) ніби не настільки вразливий для України, оскільки до США експортується лише 1,5% річного обсягу виробництва металопродукції. Однак таке враження помилкове. Із запровадженням зазначеного мита Туреччина (до якої Україна наразі експортує до 65% річного обсягу виробництва металопродукції), а також країни, що не входять до складу ЄС (до яких експортується понад 14% виготовленої металопродукції) першими ініціювали власні захисні заходи відносно сталю імпорту, що саме і призвело до суттєвих загроз конкурентоспроможності вітчизняної металургії.

Не минулося легкими загрозами конкурентоспроможності вітчизняних металургів і запровадження Європейською комісією загальної квоти для всіх без винятку експортерів металопродукції, заснованої на принципі first come-first served (перший прийшов – перший отримав), тобто без виділення квотованих обсягів

для окремих країн, що не дає країнам ніяких гарантій щодо поставок. З вибранням квот першими, всі наступні поставки металопродукції обкладаються митом у розмірі 25%, а отже, якщо Україна не встигає потрапити до цієї квоти, то до наступних поставок застосовується мито у зазначеному розмірі [7].

Однак варто акцентувати, що за рішенням Європейської комісії відповідно до нотифікації від 26.04.2019 р. за №2019/C 146/063 з метою уникнення комбінованого ефекту від застосування антидемпінгових чи захисних заходів передбачається, що у разі сплати захисного мита антидемпінгові заходи щодо української трубної продукції, де індивідуальний розмір мит для окремих виробників складає 12,3% та 13,8% застосовуватись не будуть. У випадку із гарячекатаним прокатом, де розмір антидемпінгового мита становить 60,5 євро за тону, що відповідає демпінговій маржі 19,4%, антидемпінгове мито також не буде застосовуватись у разі сплати захисного мита [8].

Загрозою конкурентоспроможності вітчизняних металургійних підприємств стало і введення захисного мита на імпорт квадратної заготовки і арматури, внаслідок якого українські постачальники довгого прокату втратили ринок збуту в Єгипті. Знайти йому альтернативу Україні, на жаль, так і не вдалося, бо в пошуках нових ринків виявилися нові конкуренти, які суттєво виграють у цінній політиці на металопродукцію [7].

Відчутним для вітчизняних металургійних підприємств стало і запровадження захисних заходів Gesex у вигляді антидемпінгового мита на експорт української трубної продукції у розмірі:

- \$145,26/т для продукції заводів «Інтерпайп Ніко Тьюб» та «Інтерпайп НТЗ»;
- \$708,60/т для продукції інших українських постачальників.

Внаслідок його запровадження обсяги експорту трубної продукції до Бразилії компанією «Інтерпайп» лише в першому півріччі 2020 року скоротились на 36% в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, тобто до 231 млн. дол. США, що безумовно суттєво вплинуло на конкурентоспроможність вітчизняних металургійних підприємств [9].

І таких антидемпінгових, компенсаційних та захисних заходів до української металопродукції встановлено значну кількість, що засвідчують дані табл. 2.

Однак практично летальним для українських підприємств металургії може стати запровадження запропонованого ЄС екологічного мита (СВАМ), введення якого загрожувє вітчизняним товаровиробникам, насамперед, частковою втратою ринку збуту напівфабрика-

тив, які Україна щорічно експортує до країн ЄС у обсязі понад 3 млн. т.

Тож, питання СВАМ є дуже гострим для України. В останні роки частка експорту України до ЄС зростає з 34,1% у 2015 р. до 41,5% у 2019 р. Натомість третина українського експорту до ЄС – це вуглецевоемна продукція, що потенційно підпадає під дію СВАМ. А отже, запровадження СВАМ безперечно призведе до

Таблиця 2

Чинні антидемпінгові, компенсаційні та захисні заходи щодо української металопродукції [3]

№	Назва товару	Діючі заходи	Дата застосування / продовження заходів	Термін до якого діють заходи
АНТИДЕМПІНГОВІ ЗАХОДИ				
США				
1	Феросилікомарганець	163%	07.1994/ 11.2012/ 12.12.2018	11.2023
2	Арматура	41,69%	09.2001/ 07.2013/ 17.12.2018	11.2023
3	Прокат гарячекатаний плоский в рулонах	90,33%	11.2001/ 02.2014/ 08.2019	08.2024
5	Сталеві труби	7,47% з 10.07.2014 по 09.07.2019 діяла Угода про цінові зобов'язання	10.07.2014/ 10.07.2017/ 02.07.2018/ 12.08.2020	12.08.2025
6	Катанка з вуглецевої і легованої сталі	ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та ПАТ «ЄМЗ» – 44,03%; Інші – 34,98%	07.03.2018	07.03.2023
Європейський Союз				
7	Труби безшовні	ВАТ «Дніпропетровський трубний завод» – 12,3%; Заводи «Інтерпайп» – 8,1%; усі інші компанії – 25,7%	06.2006/ 07.2012/ 10.2018	10.2023
8	Гарячекатаний прокат	60,5 євро за тону	07.10.2017	06.10.2022
Сполучені Штати Мексики				
9	Сталеві ковани прокатні валки	26%	18.02.2012/ 27.06.2014, 28.02.2015	28.02.2022
10	Сталеві колеса	34,22%	22.01.2016	21.01.2021
11	Прутки із заліза і сталі з круглим або профільним перерізом (арматура)	ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» – 9,32%;	30.04.2016	29.04.2021
Канада				
13	Прокат гарячекатаний плоский в рулонах	77%	08.2001/08.2016	08.2021
Індія				
16	Холоднокатані / обжаті в холодному стані вироби з заліза або нелегованої сталі	Мито: у розмірі різниці між 576 дол. США за тону та ціною “landed value”	17.08.2016	16.08.2021
Федеративна Республіка Бразилія				
17	Прокат плоский	52,02 дол. США за тонну	03.10.2013/02.10.2019	02.10.2024
18	Сталеві труби	«Інтерпайп НікоТ'юб», «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» – 145,26 дол. США за тонну; Інші – 708,6 дол. США за т.	24.11.2014	24.11.2019 Продовжено на час проведення перегляду
Республіка Корея				
21	Феросилікомарганець	19,06%	01.06.17	29.11.2022
ЗАХИСНІ ЗАХОДИ				
Європейський Союз				
22	Металопродукція:	Тарифна квота +25% мито:	02.02.2019	30.06.2021

зниження конкурентоспроможності українського експорту, збитків для вітчизняної економіки та до деградації торговельних відносин [3].

ЄС же зі своєї точки зору розглядає СВАМ як спеціальний фіскальний інструмент, що змусить виробників імпоротної продукції сплачувати таку саму ціну за викиди CO₂, яку сплачують європейські виробники [3].

Очікуваний ефект кожною зі сторін від запровадження СВАМ характеризують дані табл. 3.

Звертаємо увагу, що залежність українських виробників сталі від ринку ЄС в 2,5 рази вища, ніж у виробників Росії, в 5,7 разів вища, ніж у металургів Південної Кореї, в 11 разів вища, ніж у виробників Індії.

Тож, запровадження СВАМ впливатиме на українських металовиробників значно болюче, ніж на металовиробників інших країн [3].

Натомість остаточного рішення щодо формату дії СВАМ Європейською комісією до тепер не прийнято. Наразі запропоновано наступні формати дії СВАМ (рис. 1).

Проте за будь-якого з форматів СВАМ, очікується, що платежі вітчизняних металургів за СВАМ, незалежно від обраного сценарію його реалізації, становитимуть €168–542 млн. на рік, що призведе до зменшення ЕВІТДА металургійних підприємств на €105-200 млн., а отже і зменшення можливостей інвестування капіталу

Таблиця 3

Компаративний аналізу ефекту запровадження СВАМ для ЄС та України [3]

Ефекти для ЄС	Ефекти для України
Вирівнювання «правил гри» в плані екологічної політики в ЄС та країнах-партнерах	СВАМ означає зростання витрат для українських виробників. «Правила гри» не будуть рівними, оскільки можливості України по державному стимулюванню процесу декарбонізації; а також можливості бізнесу по залученню фінансування значно поступаються ЄС
Підтримка конкурентоспроможності місцевих виробників	СВАМ – чергове торговельне обмеження експорту України в ЄС
Усунення carbon leakage	СВАМ буде передбачати скорочення вітчизняного промислового виробництва. Україна є учасником European Green Deal, то ж carbon leakage щодо України є нейтралізованим
Наповнення бюджету ЄС за рахунок додаткових надходжень від СВАМ	Українські виробники не матимуть доступу до фондів, які акумулюватиме ЄС від СВАМ. За рахунок коштів українських підприємств європейські виробники будуть модернізувати власні потужності
Створення ринку низьковуглецевих товарів	Українські виробники не зможуть вийти на європейський ринок низьковуглецевих товарів, оскільки не матимуть такої ж підтримки декарбонізації, як в ЄС
Стимулювання активної декарбонізації за межами ЄС, в т. ч. за рахунок встановлення цілей з досягнення вуглецевої нейтральності	Зменшення інвестиційного ресурсу українських виробників в результаті СВАМ буде гальмувати процес декарбонізації в Україні

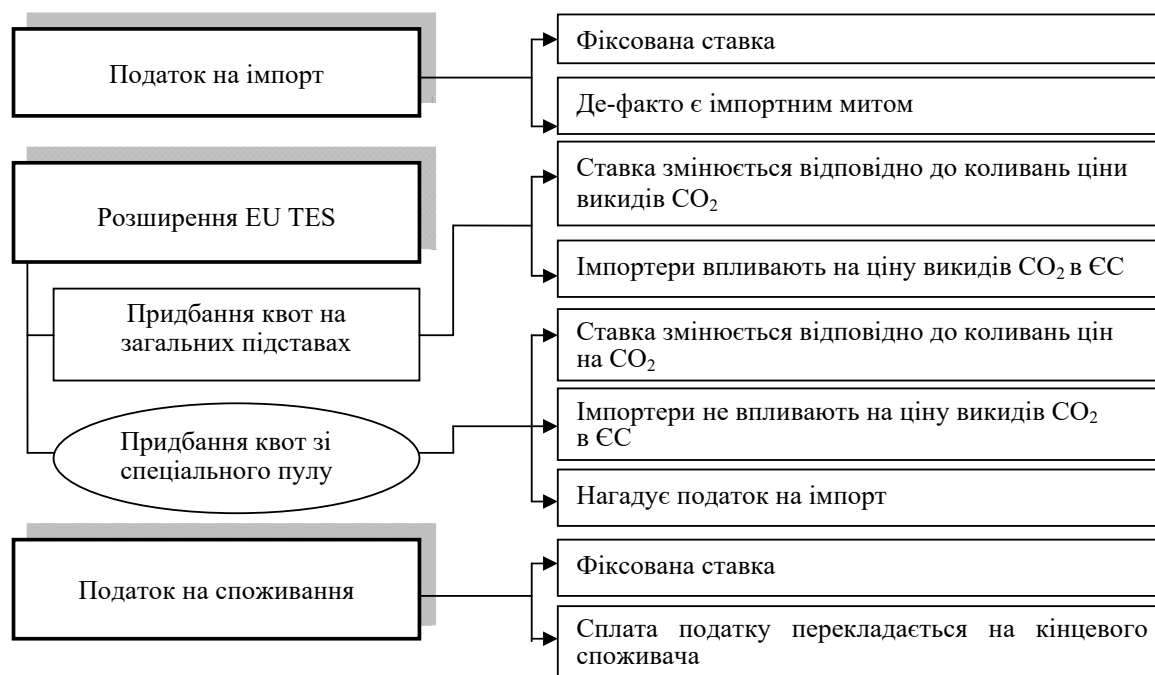

Рис. 2. Пропонуємо формати СВАМ [3]

в інноваційні, соціальні та екологічні проекти. Тобто запровадження СВМ не прискорюватиме, а, навпаки, гальмуватиме процес декарбонізації, оскільки обсяги капітальних інвестицій виробників сталі можуть скоротитись на 12%, або €130 млн. на рік, що в підсумку і призведе до втрати їх конкурентоспроможності [3].

Зазначимо, що запровадження СВМ не обмежиться секторіальними наслідками, а й матиме суттєвий вплив на економіку України в цілому. Так, застосування СВМ лише до експорту продукції металургійної галузі означатиме для країни втрату до €700 млн. ВВП, або 0,5%, що в свою чергу призведе до втрати €140 млн. податкових надходжень та погіршення сальдо торговельного балансу на €380 млн.

Для нейтралізації негативних наслідків Україна має домогтися:

- індивідуального підходу в рамках СВМ. Оскільки Україна разом з усім цивілізованим світом прийняла на себе зобов'язання з імплементації європейського екологічного законодавства, приєдналася до Зеленого кліматичного фонду (*Green Climate Fund*) та визначила НВВ2 відповідно до вимог Паризької кліматичної угоди. Тобто ризик так званого витоку вуглецю для України практично нейтралізований [3];

- відстрочити застосування СВМ до української металопродукції на термін до 2030 р. (за умови впровадження вітчизняними металургійними підприємствами заходів із запровадження «чистих» технологій, здійснення моніторингу викидів парникових газів та оприлюднення його результатів);

- клопотати перед Єврокомісією про підтримку Зеленого кліматичного фонду проектів, які потребують не лише співфінансування, а й проектів, яким необхідні стовідсоткове фінансування

Висновки та пропозиції. Таким чином, за результатами проведеного дослідження, приходимо до висновку, що очікуване запровадження Єврокомісією екологічного мита СВМ призведе до незворотних втрат, як для металургійної галузі, так і для економіки України в цілому.

З метою упередження запровадження СВМ до української металопродукції та нейтралізації його негативного впливу на конкурентоспроможність вітчизняних металургійних підприємств, уряду країни необхідно завдяки економічній дипломатії вирішити питання щодо:

- індивідуального підходу до української металопродукції в рамках СВМ;

- надання відстрочки застосування СВМ до української металопродукції на термін до 2030 р.;

- підтримки Зеленого кліматичного фонду проектів, які потребують не лише співфінансування, а й проектів, яким необхідні стовідсоткове фінансування.

Лише за таким умов вітчизняні металурги матимуть шанс збереження конкурентоспроможності, а Україна – збереження позицій у ТОП-10 світових країн-лідерів з виробництва металопродукції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузнецкий С. Українська чорна металургія: стан, проблеми, перспективи. *GMK CENTER*. 2020. URL: <http://www.nbuviap.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2021).
2. Хоменко Я. В., Резнікова А. С. Фактори конкурентоспроможності підприємств металургійної галузі в

умовах глобалізації. *Академічний огляд*. 2013. № 2(39). С. 154–161.

3. Зінченко С. Вплив СВМ на металургійну галузь України. *GMK CENTER*. 2021. 42 с.

4. Амоша О. І., Нікіфорова В. А. Розвиток металургійної смартпромисло-вості в Україні: передумови, проблеми, особливості, наслідки: науково-аналітична доповідь. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. 67 с.

5. Зінченко С. Промислова політика і ГМК: світовий досвід для України. *GMK CENTER*. 2019. 32 с.

6. Григоренко Ю. Підсумки-2019: спад на зовнішніх ринках і ревальвація дали металургам мінус. *GMK CENTER*. URL: <https://gmk.center.ua/posts/pidsumki-2019-spad-na-zovnishnih-rinkah-i-revalvaciya-dali-metalurgam-minus/> (дата звернення: 24.03.2021)

7. Каленков О. Український експорт під загрозою. *GMK CENTER*. 2018. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/ukrajinskiy-eksport-pid-zagrozoju-2485596.html> (дата звернення: 05.03.2021).

8. Повідомлення про призупинення чи зменшення антидемпінгових мит в ЄС щодо імпорту металопродукції у разі сплати захисного мита. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. 2019. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=64c8d61b-1b01-4e88-ba08-85767653a1fb&title> (дата звернення: 19.03.2021)

9. Бердинських А. Бразилія продовжила на п'ять років дію мита на труби «Інтерпайпу». *GMK CENTER*. 2020. URL: <https://gmk.center.ua/news/braziliya-prodovzhila-na-p-yat-rokiv-diju-mita-na-trubi-interpajpu/> (дата звернення: 12.03.2021)

REFERENCES

1. Kuznetsky, S. (2020). Ukrainian ferrous metallurgy: status, problems, prospects. *GMK CENTER*, available at: <http://www.nbuviap.gov.ua/> (accessed 20 March 2021).
2. Khomenko, Y. V. and Reznikova, A. S. (2013), "Faktyory konkurentospromozhnosti pidpriemstv metalurhijnoi haluzi v umovakh hlobalizatsii", *Academic review*, № 2(39), s. 154–161.
3. Zinchenko S. (2021). Influence of SWAM on the metallurgical industry of Ukraine. *GMK CENTER*.
4. Amosha, O. I. and Nikiforova, V. A. (2019). Rozvytok metalurhijnoi smartpromyslo-vosti v Ukraini: peredumovy, problemy, osoblyvosti, naslidky: naukovo-analitychna dopovid', Kyiv, Ukraine.
5. Zinchenko, S. (2019), Industrial policy and MMC: world experience for. *GMK CENTER*.
6. Grigorenko, Y. (2019), Results of 2019: a downturn in foreign markets and revaluation gave metallurgists a minus. *GMK CENTER*, available at: <https://gmk.center.ua/posts/pidsumki-2019-spad-na-zovnishnih-rinkah-i-revalvaciya-dali-metalurgam-minus/> (accessed 24 March 2021).
7. Kalenkov, O. (2018), Ukrainian exports under threat: web sotrinka, available at: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/ukrajinskiy-eksport-pid-zagrozoju-2485596.html> (accessed 05 March 2021).
8. The Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine. (2019), Notification of suspension or reduction of anti-dumping duties in the EU on imports of metal products in case of payment of a protective duty, available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=64c8d61b-1b01-4e88-ba08-85767653a1fb&title> (accessed 19 March 2021).
9. Berdinsky, A. (2020), Brazil has extended the duty on Interpipe pipes for five years: website, available at: <https://gmk.center/en/news/braziliya-prodovzhila-na-p-yat-rokiv-diju-mita-na-trubi-interpajpu/> (accessed 12 March 2021).

Стаття надійшла до редакції 12 березня 2021 р.